

Liječenje

Liječenje raka grkljana zavisi od brojnih faktora. Pri određivanju liječenja uzima se u obzir veličina tumora i njegova proširenost ali i starosna dob, opšte zdravstveno stanje i stavovi pacijenta. Na raspolaganju nam stoje sledeći oblici liječenja:

Hirurško liječenje je uklanjanje tumora i zahvaćenih limfnih čvorova vrata. Tokom operacije se uklanja čitav grkljan (totalna laringektomija) ili samo jedan njegov dio (parcijalna laringektomija). Parcijalna laringektomija štedi sposobnost govora. Kod totalne laringektomije odstranjuje se čitav govorni aparat a pacijent diše kroz traheostomu (otvor na prednjoj strani vrata).

Radioterapija ("zračenja terapija") koristi visokoenergetsko zračenje kako bi se uništile tumorske ćelije i zaustavio njihov rast. Radioterapija se obično primjenjuje 5 dana nedjeljno, tokom 5 do 6 nedjelja.

Hemoterapija je uvođenje lijekova u krvotok sa ciljem da oni dodju do zloćudnih ćelija i unište ih. Ovo liječenje se obično sprovodi u ciklusima, terapijskim periodima praćenim razdobljem bez liječenja, koji se međusobno izmjenjuju.

Svaka od navedenih metoda može biti jedini izbor u liječenju ili se ove metode kombinuju kako bi rezultat bio što bolji.

Značajna etapa u liječenju je **rehabilitacija**. Nakon velikih operacija potrebno je ponovo uspostaviti funkcije proizvodnje glasa, govora i gutanja. Uz stručnu pomoć, većina bolesnika vrlo uspješno savlada nove vještine.

Prevenција

Najjednostavniji, najuspješniji i najjeftiniji način borbe protiv raka je prevencija i obuhvata više mjera. **Prestanak pušenja je najznačajniji korak.** Osoba koja prestane da puši značajno smanjuje rizik od razvoja brojnih oboljenja (rak grkljana, pluća, usne duplje, jednjaka itd.). Alkoholna pića se ne preporučuju ili ih treba ograničiti na jedno piće dnevno. Redovna fizička aktivnost je važna kao zaštita protiv povećanog rizika od zloćudnih oboljenja. Ishrana treba da bude bogata voćem, povrćem i žitaricama. Iz ishrane treba izbaciti crveno meso (svinjtinu, govedinu, jagnjetinu) ili ograničiti njegovu upotrebu na manje od 80 grama dnevno. Umjesto crvenog mesa treba jesti ribu, živinsko meso ili eventualno divljač.

Navedenih mjera prevencije trebaju da se pridržavaju i osobe u kojih je utvrđeno prisustvo raka i započeta terapija jer to doprinosi uspjehu liječenja.

**RAK SE MOŽE SPRIJEČITI,
MOŽE SE LIJEČITI,
OBOLJELIMA SE MOŽE POMOĆI!**

Medicus
Otvoreni medicinski klub/ Open medical club

OMK Medicus
www.medicus.4mg.com
e-mail: medicus@t-com.me

Medicus
Otvoreni medicinski klub/ Open medical club

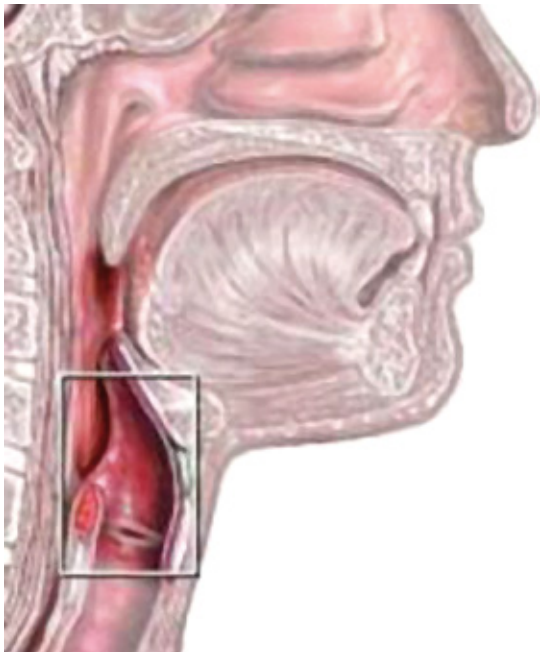
RAK GRKLJANA

Grkljan (Larinks) je cjevasti organ, smješten u prednjem dijelu vrata iznad dušnika, koji koristimo tokom disanja, govora ili gutanja. Poput ostalih organa u tijelu, grkljan je sačinjen od ćelija. Kada ćelije postanu abnormalne i počnu se dijeliti bez kontrole i reda nastaje tumor koji može biti benigni (dobročudan) ili maligni (zloćudan). Maligne tumore nazivamo rak.

Rak grkljana (karcinom larinksa) je zloćudni tumor koji dovodi do razaranja strukture grkljana i remećenja njegovih funkcija. Može se razviti u svim dijelovima grkljana- glotisu (gdje su smještene glasne žice), supraglotisu (području iznad glasnih žica) ili u subglotisu (području koje spaja grkljan s dušnikom). Metastaze predstavljaju širenje raka izvan grkljana. Obično se prvo širi u limfne čvorove u vratu ali se može proširiti i u pluća i druge organe.

Oboljeli od raka grkljana su najčešće starosti od 50- 75 god. ali mogu oboljeti i znatno mlađe osobe. Muškarci oboljevaju znatno češće od žena. Prognoza oboljelih je relativno dobra a zavisi od veličine tumora, mjesta njegovog razvoja, raširenosti (metastaze) i drugih faktora.

Uzroci nastanka

Maligna oboljenja prouzrokovana su kako spoljašnjim (hemijske materije, zračenje, virusi) tako i unutrašnjim faktorima (hormoni, imuni status, naslijeđene mutacije). Uzročni faktori mogu djelovati zajedno ili u nizu, dovodeći do promjena koje vode nastanku zloćudne bolesti.

Poznati su brojni faktori koji pogoduju nastanku raka grkljana. Pušenje cigareta je najznačajniji faktor rizika; pušači čine 95% oboljelih. Konzumiranje alkoholnih pića takođe značajno doprinosi razvoju raka grkljana. Rizik je višestruko veći ako je osoba i pušač i konzument alkohola. Faktori rizika su i neadekvatna ishrana i izloženost štetnim supstancama (npr. azbest). U nekim porodicama postoji sklonost razvoju tumora ali rak nije prenosna bolest i ne može preći s osobe na osobu.

Ispoljavanje bolesti

Pojava simptoma bolesti zavisi od mjesta gdje se tumor razvija i njegove veličine a najčešće se zapažaju:

- Promuklost - traje duže vrijeme, ne prolazi na uobičajenu terapiju, pojačava se vremenom;
- Osjećaj stranog tijela u grlu;
- Kašalj - traje duže vrijeme;
- Krvav ispljuvak;
- Neprijatan zadah;
- Bol u grlu;
- Smetnje pri disanju;
- Otekline na vratu;
- Smetnje pri gutanju;
- Gubitak tjelesne težine.

Postavljanje dijagnoze

Kako bi otkrio uzrok simptoma koje ima pacijent, specijalista otorinolaringolog vodi **razgovor sa pacijentom** i procjenjuje istoriju bolesti. Ljekar zatim obavlja kompletan pregled glave i vrata. **Pregled grkljana** se obavlja malim ogledalom i bezbolan je.

Sljedeći korak u dijagnostici je laringomikroskopija (**LMS**) koja se izvodi u kratkotrajnoj opštoj anesteziji. Tokom ovog pregleda ljekar posmatra grkljan pod mikroskopom. Ako otkrije tkivo za koje posumnja da se radi o tumoru potrebno je da uradi **biopsiju**, tj. uzme isječak tkiva za dalju analizu. Patolog posmatra isječak tkiva pod mikroskopom i provjerava da li postoje zloćudne ćelije (**patohistološka dijagnoza**). Biopsija je jedini siguran način kojim se utvrđuje postojanje karcinoma.

Ako patolog otkrije rak, otorinolaringolog mora saznati proširenost bolesti (stadijum) kako bi utvrdio plan najboljeg načina liječenja. **Ultrazvuk**, CT ili kompjuterizovana tomografija ("**skener**"), **magnetna rezonanca** (MR) i druge radiološke metode omogućavaju da se utvrdi širenje tumora u okolna tkiva ili u druge organe.